

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Pārtikas pārstrādes nozares priekšlikumi Lauku attīstības programmas 2014. – 2020.gadam pasākuma „Ieguldījumi materiālajos aktīvos” (pievienotā vērtība) īstenošanai.

Rīga, 2013

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu
Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Darba uzdevums

- Pētījums tapis sadarbībā ar Sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”;
- Šī darba mērķis ir sniegt ieskatu pārtikas ražošanas nozares aktualitātēs, identificēt aktuālās tendences nozarē, kā arī sniegt priekšlikumus Lauku attīstības plāna 2014. – 2020. Pasākumu īstenošanai, pārtikas ražošanas jomā.

LATVIJAS PĀTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Pārtikas pārstrādes nozares aktualitātes

- Pārtikas rūpniecības īpatsvars kopējā iekšzemes kopproduktā (IKP) šobrīd sastāda aptuveni 3,5%;
- Latvijā pārtikas pārstrādes nozarē darbojas aptuveni 651 pārtikas un 50 dzērienu ražošanas uzņēmumi. Lielākais uzņēmumu skaits ir maizes un miltu izstrādājumu ražošanas sektorā – 223, gaļas produktu ražošanā – 128 un zvejas produktu apstrādē – 96 uzņēmumi;
- Pēdējo gadu laikā ir vērojama tendence, ka vietējie ražotāji ir būtiski palielinājuši piedāvāto produktu klāstu. Daudzi produkti, kas agrāk asociējās ar ārzemju ražojumiem tiek aizstāti ar Latvijā ražotiem produktiem;

LATVIJAS PĀTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Pārtikas pārstrādes nozares aktualitātes

- 2012. gadā pārtikas un dzērienu realizācijas vērtībā bija vērojams pārdotās produkcijas apjomu pieaugums līdz 989,3 milj. latu jeb par 3 % salīdzinot ar iepriekšējo gadu, galvenokārt pateicoties pieaugumam eksporta tirgos;
- Realizācijas vērtības palielinājumu visvairāk ietekmēja pieaugums zivju produktu pārstrādē par 19,1 % un gaļas un gaļas produktu ražošanā par 9,9 %;
- Pēdējos gados ir būtiski pieaugusi ārzemju uzņēmumu konkurence. Latvijas pārtikas nozares uzņēmumu konkurētspēju negatīvi ietekmē ražošanas izmaksu pieaugums;
- Pēdējos gados Latvijā atalgojuma pieaugums, apsteidz darba ražīguma pieaugumu, tas ievērojami samazina konkurētspēju, salīdzinot ar starptautiskiem uzņēmumiem ar augstu ražošanas automatizācijas pakāpi.

Pārtikas pārstrādes nozares aktualitātes

- Tuvākajos gados īpaši liela nozīme varētu būt inovatīvo tehnoloģiju ieviešanai energoefektivitātes un procesu automatizācijas virzienos;
- Latvijas pārtikas sektora konkurētspēja ir vērtējama kā salīdzinoši zema.

Konkurētspējas indeksu salīdzinājums Baltijas valstīs:

	Konkurētspējas indekss		
	Latvija	Igaunija	Lietuva
Piena produkti	101	132	173
Gaļas produkti	78	86	97
Graudu malšanas produkti	90	99	140
Dārzeņu un augļu pārstrāde	66	65	71
Konditorejas produkti	97	89	100
Dzērieni	109	73	86

LATVIJAS PĀTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Nodarbinātības tendences pārtikas nozarē 2013.gadā

- Pēc LR Valsts ieņēmumu dienesta informācijas uz 2013.gada 25.septembri pārtikas nozarē darbojas 1 613 nodokļu maksātāji (0,5 % no visiem nodokļu maksātājiem), t.sk. 848 (52,6 % no visiem nozares nodokļu maksātājiem) ir PVN maksātāji un 95 (5,8 %) ir mikrouzņēmuma nodokļa (MUN) maksātāji;
- 2013.gada 1.pusgadā pārtikas nozarē bija nodarbināti vidēji 2,9 % no visiem valstī reģistrētajiem darba ņēmējiem, kas ir tikpat, cik vidēji 2012.gadā;
- Nozarē nodarbināto vidējiem darba ienākumiem 2010. gadā līdz 2013.gadā ir vērojama palielinājuma tendence. Sākot ar 2010.gadu, tie ir palielinājušies par 3-4 %, kas nepārsniedz vidējo darba ienākumu palielinājumu valstī kopā (11,7 %).

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Latvijas pārtikas nozares stiprās puses

- Pieaugošs eksporta īpatsvars no kopējā pārdošanas apjoma;
- Tirdzniecības bilances uzlabošanās;
- Lielākajā daļā nozaru ievērojams vietējo izejvielu apjoms;
- Vairāki spēcīgi zīmoli (nacionāli un reģionāli);
- Kopumā laba ražošanas kompetence;
- Latvija kā izcelsmes valsts kā spēcīgs zīmols reģiona tirgos.

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Latvijas pārtikas nozares vājās puses

- Globālā mērogā neliels uzņēmumu vidējais lielums;
- Spēcīgu globālo zīmolu trūkums;
- Ražošanas speciālistu trūkums;
- Nepilnīga iespēju izmantošana vietējā tirgū;
- Iespējams īslaicīgs produktu cenu kritums, dēļ pasaules ekonomiskās situācijas;
- Iedzīvotāju skaita samazinājums vietējā tirgū, kuru tikai daļēji kompensē ienākumu pieaugums;
- Valsts nodokļu politika, kas vērsta uz nepamatotu nodokļu sloga palielinājumu.

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Jāveicina eksporta pieaugums

- Jāpalielina pievienotās vērtības produktu īpatsvars pārtikas eksportā;
- Jāveicina investīciju piesaiste vidējos uzņēmumos, kā arī tādos, kas pārsniedz MVU lielumu, lai attīstītu eksportu. (Piemēram, investīcijas eksporta zīmolu produktu ražošanā);
- Iniciatīvas pētniecības jomā, kas virzītas uz esošo produktu pievienotās vērtības palielināšanu, būtiski uzlabotu iesaistīto uzņēmumu konkurētspēju starptautiskajā tirgū;
- Investīcijas jaunās tehnoloģijās un speciālistu izglītošanā. Pārtikas ražotājiem būtu aktīvi jāmeklē pieeja Eiropas Savienības fondu līdzekļiem ražošanas vides uzlabošanai;
- Ražošanas efektivitātes paaugstināšanai un augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai un attīstībai nākotnē būs izšķiroša nozīme. Lai to sasniegtu ir nepieciešamas investīcijas jaunās iekārtās.

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Latvijas pārtikas ražotāju produkcijas palielināšana vietējā tirgū

- Vietējās pārtikas ražošana un patēriņš ir būtisks ekonomikas virzītājs no reģionu līdz pat valsts līmenim;
- Šobrīd, Latvijā ražotās pārtikas īpatsvars vietējā patēriņā sastāda aptuveni 65 procentpunktus. Taču ir izvirzīts mērķis līdz 2020.gadam vietējās produkcijas patēriņu palielināt par 5 procentpunktiem;
- Lai paaugstinātu Latvijā ražotās pārtikas patēriņu vietējā tirgū būtiski ir veicināt vietējo produktu iekļaušanu iepirkumos;
- Runājot par konkurētspēju, būtisks ir nodokļu politikas jautājums. Latvijā joprojām ir augstākas nodokļu likmes salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm.

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Priekšlikumi Lauku attīstības programmai 2014. – 2020. gadam pasākumu īstenošanai

---

- LR Zemkopības ministrijas izstrādātais Lauku attīstības plāns 2014.-2020.gadam lielā mērā ir vērsts uz pārtikas pārstrādes nozares identificēto problēmu risināšanu un principā satur būtiskākos uzstādījumus, lai nozare veiksmīgi attīstītos;
- Veicot iekšējo pārdali pa atbalsta pozīcijām, nepamatoti, ir ieplānots samazinājums pārstrādei EUR 8 000 000,- apmērā;
- Gadījumā, ja EUR 8 000 000,- no pārstrādes nozares attīstības tiek novirzīti pasākumam „Zināšanu pārnese”, nepieciešams iezīmēt, ka minētais finansējums var tikt izlietots vienīgi pārstrādes nozares vajadzībām, plānotos atbalstāmos pasākumus saskaņojot ar nozari;

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Priekšlikumi Lauku attīstības programmai 2014. – 2020. gadam pasākumu īstenošanai

---

- Būtu definējams, ka mājažotājiem, atbalsta saņemšanas mērķis ir projekta rezultātā izveidots reģistrēts vai atzīts pārtikas pārstrādes uzņēmums;
- Papildus procentpunktiem vietējām izejvielām jābūt kā nosacījumam projekta realizācijas rezultātā. Vietējo izejvielu apjoma palielinājums nevar kalpot par kritēriju atbalsta saņemšanai uzņēmumiem, bet gan būtu nosakāms kā mērķis, kas jāsasniedz, izmantojot saņemto atbalstu.

LATVIJAS PĀRTIKAS
UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Paldies par uzmanību!